

Message

By His All-Holiness

Ecumenical Patriarch Bartholomew

at the Beginning of Holy and Great Week

(Lazarus Saturday, April 11, 2020)

* * *

Brethren and children in the Lord,

Once again, Holy and Great Lent has come to a conclusion. Today, we joyfully celebrated the resurrection of Christ's intimate friend, Lazarus, which serves as a prefigurement of the "common resurrection." Tomorrow, we shall enjoy the feast of Palm Sunday, when we shall chant: "Blessed is the one who comes in the name of the Lord. Hosanna in the highest!"

So we are entering Holy and Great Week with compunction and humility, having run the course of a Great Lent that was different from previous ones. The pandemic of the novel coronavirus has changed our daily life and our church life. The churches are closed to our faithful. The sacred taste of Holy Communion is missing from their senses. They do not see the face of their brothers and sisters in church. They are deprived of the moving services and the fragrance of incense. All of this surely evokes a sense of alienation. We stay in our homes in order to protect ourselves from

the lethal virus; yet we are absent from “the Father’s home” in whom as Orthodox not only do we feel “at home” but which “is our home.”

Nonetheless, we were obliged to make this agonizing decision, extending these rules to apply also to Holy Week. For the protection of everyone without exception. The cassock of the Patriarch ought to have covered your lives once more, just as it did many times through the history of the martyric Throne of Constantinople.

Dear brethren and children, you should rest assured that if you are hurt by the closed churches, your Patriarch is distressed and troubled. However, I reassure you that there was no other way. At this critical time of the pandemic, doctors and medical scholars propose the mandatory measures enforced by the state. We, too, must contribute to the protection of our neighbors. Naturally, we pray to the God of love, the physician of our souls and bodies, that He might strengthen the sick in their suffering and support the difficult work of doctors, nurses, and all those who self-sacrificially strive to address this immense problem. This unprecedented crisis has revealed the power and value of love and solidarity, which transcend all human standards and bear the seal of Divine grace.

We must acknowledge and accept that these measures do not affect our faith. They do not at all diminish the centrality of the Temple or of its sacred services in the lives of our faithful. These temporary restrictive measures are not decisions against the Church. They do not pertain to our

identity as believers, but only to our identity as human beings that “bear flesh and dwell in the world.”

Indeed, we too continue to implement these extraordinary measures consistently. In our Tradition, Pascha is not the only “chosen and sacred day.” The entire life of the Church is Pascha. Resurrection is “the glory of the Church” and “the treasury of the Kingdom.” The Resurrection is the entire faith, ethos and culture of Orthodoxy. Every Divine Liturgy is Pascha. Resurrection is every humble chapel, every sacred temple. The Saints and Martyrs of the faith, the sacred icons that we venerate, as well as every act of love and charity: all of these exude the fragrance of the Resurrection. The lives of our faithful are a daily Pascha. We know the meaning of the Resurrection, because we know the meaning of the Cross. We are the Church of the Cross and the Resurrection. We have experience from the Cross and the taste of the Resurrection, which is why we resoundingly proclaim: “Behold, through the Cross, joy has entered the whole world.”

Thus, this Holy Week and Pascha, beloved Christians, your Patriarch and the clergy of the Phanar will pray more intensely for all of you. Here, in the great Monastery of Orthodoxy, we shall deposit your names with love in the Cup of Life. You are “those who are absent for legitimate reasons,” for whom we implore the Lord: “Save, O Lord, Your people and bless Your inheritance.” You will not receive the “Holy Light” by candle on Pascha, but it will still kindle your hearts. Open up your hearts on that

radiant Night of the Resurrection in order that the light of the sleepless lantern of the Holy Great Church of Christ may shine in them. Freely “empty yourselves of yourselves” in order to be illumined by the unfading light of the risen Christ. And then, you too will become “the light of the world,” as our Lord desired for those who follow Him.

Brethren and children, this time shall quickly pass; the pandemic will subside; By the grace of God the wounds will be healed. I pray that all of us will emerge from this crisis, having discovered the dimension of depth in all things and having experienced the “good transformation,” having understood the power of the communion with God, who is “life and light,” and having appreciated the value of the divine gifts of health and life, of sacrifice and renunciation of individual rights for the sake of love.

Holy Week opens before us. Behold, the Bridegroom comes. Behold, we are ascending to Jerusalem, while the Lord is descending to be crucified. Today, He hangs on the Cross. We hymn Your saving Passion, O Christ, and we glorify Your Resurrection. The extreme humility of the Cross brings the victory of the King of glory. We wish you all a fruitful struggle, a favorable journey with Christ on the salvific way of the Cross and the Resurrection. Many years to all! And blessed Pascha!

Μήνυμα
τῆς Α. Θ. Παναγιότητος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
ἐπί τῇ εἰσόδῳ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Ἑβδομάδα
(Σάββατον τοῦ Λαζάρου, 11 Ἀπριλίου 2020)

* * *

Ἀδελφοί καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Μία ἀκόμη Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή ἔφθασε στό τέλος της. Σήμερα ἐορτάσαμε χαρμόσυνα τὴν ἀνάσταση τοῦ ἐπιστηθίου φίλου τοῦ Χριστοῦ Λαζάρου, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν προτύπωση τῆς «κοινῆς ἀναστάσεως». Αὔριο θά χαροῦμε τὴν ἐορτὴ τῶν Βαΐων καὶ θά ψάλουμε τό «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὡσαννά ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις».

Εἰσερχόμαστε, λοιπόν, μέ κατάνυξη καὶ ταπείνωση, στήν Ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα, ἔχοντας διατρέξει μία Μεγάλη Τεσσαρακοστή διαφορετική ἀπό τίς προηγούμενες. Ἡ πανδημία τοῦ νέου κορωνοϊοῦ ἄλλαξε τὴν καθημερινότητά μας καὶ τὴν ἐκκλησιαστική μας ζωή. Ἐκλείσαν οἱ ναοὶ γιὰ τοὺς πιστοὺς. Ἡ πανίερη γεύση τῆς Θείας Κοινωνίας λείπει ἀπὸ τὰ αἰσθητήριά τους. Δέν βλέπουν τό πρόσωπο τῶν ἀδελφῶν ἐν συνάξει, στεροῦνται τίς κατανυκτικὲς ἀκολουθίες καὶ τὴν εὐωδία τοῦ θυμιάματος. Σίγουρα προκαλοῦν ὅλα αὐτὰ μιά αἴσθηση ἀλλοτρίωσης. Μένουμε στό σπίτι

μας γιά νά προφυλαχθοῦμε ἀπό τόν φονικό ιό, ἀλλά ἀπουσιάζουμε ἀπό τόν «οἶκον τοῦ Πατρός», στόν ὁποῖον ὄχι μόνον αἰσθάνονται οἱ Ὀρθόδοξοι «σάν στό σπίτι τους», ἀλλά ὁ ὁποῖος «εἶναι τό σπίτι τους».

Καί ὅμως! Μέ πόνο ψυχῆς ἔπρεπε νά πάρουμε τήν ἀπόφαση παράτασης τῶν μέτρων αὐτῶν καί γιά τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα. Γιά νά προστατευτεῖτε ὅλοι ἀνεξαιρέτως. Τό ράσο τοῦ Πατριάρχου ὄφειλε νά σκεπάσει τίς ζωές σας καί πάλι, ὅπως πολλές φορές στήν ἱστορία τοῦ μαρτυρικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Νά εἶσθε βέβαιοι, ἀδελφοί καί τέκνα, ὅτι, ἂν ἐσεῖς πονᾶτε γιά τούς κλειστούς Ναούς, ὁ Πατριάρχης σας ὀδυνᾶται καί ὑποφέρει. Ὅμως, σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι δέν γινόταν διαφορετικά. Στίς κρίσιμες ὥρες τῆς πανδημίας, οἱ ἱατροί καί οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες εἰσηγοῦνται, καί οἱ Κυβερνήσεις λαμβάνουν τά ἀπαραίτητα μέτρα. Καί ἐμεῖς πρέπει νά συμβάλουμε στήν προστασία τῶν ἀδελφῶν μας. Καί βεβαίως προσευχόμαστε στόν Θεό τῆς ἀγάπης, τόν ἱατρό τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων ἡμῶν, νά ἐνισχύσει τούς ἀσθενοῦντας στή δοκιμασία τους, νά βοηθήσει στό δύσκολο ἔργο τῶν ἱατρῶν, τῶν νοσηλευτῶν καί ὄλων ἐκείνων πού ἀγωνίζονται μέ αὐτοθυσία γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προβλήματος. Ἡ πρωτόγνωρη κρίση ἀνέδειξε τήν δύναμη καί τήν ἀξία τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀλληλεγγύης, πού ὑπερβαίνουν τό ἀνθρώπινο μέτρο καί ἔχουν τή σφραγίδα Θείας δωρεᾶς.

Πρέπει νά κατανοήσουμε καί νά ἀποδεχθοῦμε ὅτι μέ τά μέτρα αὐτά δέν θίγεται ἡ πίστη μας. Δέν μειώνεται διόλου ἡ κεντρική θέση τοῦ Ναοῦ καί τῶν τελουμένων ἐν αὐτῷ στή ζωή τῶν πιστῶν. Τά

προσωρινά περιοριστικά μέτρα δέν εἶναι ἀποφάσεις κατά τῆς Ἐκκλησίας. Δέν ἀναφέρονται στήν ιδιότητά μας ὡς πιστῶν, ἀλλά ὡς ἀνθρώπων «σάρκα φορούντων καί τόν κόσμον οἰκούντων».

Συνεχίζουμε, λοιπόν, καί ἐμεῖς τήν ἐφαρμογή τῶν ἐκτάκτων μέτρων μέ συνέπεια. Πάσχα δέν εἶναι στήν Παράδοσή μας μόνον ἡ μία «κλητή καί ἁγία ἡμέρα». Πάσχα εἶναι ὅλη ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Ἀνάσταση εἶναι ἡ «δόξα τῆς Ἐκκλησίας» καί ὁ «πλοῦτος τῆς Βασιλείας». Ἡ Ἀνάσταση εἶναι ὁλόκληρη ἡ πίστη, τό ἦθος καί ὁ πολιτισμός τῆς Ὁρθοδοξίας. Πάσχα εἶναι κάθε Θεία Λειτουργία. Ἀνάσταση εἶναι κάθε ταπεινό ἐξωκκλήσι, κάθε ἱερός ναός. Οἱ Ἄγιοι καί οἱ Μάρτυρες τῆς πίστεως, οἱ ἱερές εἰκόνες πού προσκυνοῦμε, κάθε πράξη ἀγάπης καί φιλανθρωπίας, ἀναδίδουν τό ἄρωμα τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ ζωή τῶν πιστῶν εἶναι καθημερινό Πάσχα. Γνωρίζουμε τί σημαίνει Ἀνάσταση, ἐπειδή ξέρουμε τί θά πεῖ Σταυρός. Εἴμαστε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως. Ἐχουμε πεῖρα τοῦ Σταυροῦ καί γεύση τῆς Ἀναστάσεως καί γι' αὐτό διακηρύσσουμε γεγονυία τῆ φωνῆ: «Ἴδού γάρ ἦλθε διά τοῦ Σταυροῦ χαρά ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ».

Ἔτσι, αὐτή τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα καί αὐτό τό Πάσχα, ἀγαπητοί Χριστιανοί, ὁ Πατριάρχης σας καί οἱ κληρικοί τοῦ Φαναρίου θά προσευχόμαστε ἐντονώτερα γιά ὅλους σας. Ἐδῶ στό μέγα Μοναστήρι τῆς Ὁρθοδοξίας, θά θέσουμε τά ὀνόματά σας μέ ἀγάπη στό Ποτήριο τῆς Ζωῆς. Ἔσεῖς εἴσθε οἱ «δι' εὐλόγους αἰτίας ἀπολειφθέντες», γιά τούς ὁποίους παρακαλοῦμε τόν Κύριο: «Σῶσον, Κύριε, τόν λαόν σου καί εὐλόγησον τήν κληρονομίαν σου». Δέν θά

πάρετε τό «Ἅγιον Φῶς» τό Πάσχα σέ λαμπάδες, θά μεταγγισθῆ ὅμως στίς καρδιές σας. Νά ἀνοίξετε τίς καρδιές σας τήν φωταυγῆ Νύκτα τῆς Ἀναστάσεως καί νά λάμψει σ' αὐτές τό φῶς ἀπό τήν ἀκοίμητη κανδήλα τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. «Ἀδειάστε» ἐλεύθερα «τόν ἑαυτόν σας ἀπό τόν ἑαυτόν σας» γιά νά φωτισθῆτε ἀπό τό ἀνέσπερο φῶς τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Καί τότε θά γίνετε κι ἐσεῖς «τό φῶς τοῦ κόσμου», ὅπως ἤθελε ὁ Κύριός μας νά εἶναι αὐτοί πού Τόν ἀκολουθοῦν.

Θά περάσει γρήγορα ὁ καιρός, ἀδελφοί καί τέκνα, θά ξεπεραστεῖ ἡ πανδημία, θά ἐπουλωθοῦν σύν Θεῷ οἱ πληγές. Εὐχομαι νά βγοῦμε ὅλοι μας ἀπό τήν κρίση, ἔχοντας ἀνακαλύψει τήν διάσταση τοῦ βάθους τῶν πραγμάτων καί βιώσει τήν «καλήν ἀλλοίωσιν». Ἐχοντας κατανοήσει τή δύναμη τῆς κοινωνίας μέ τόν Θεό, πού εἶναι «ζωή καί φῶς», ἔχοντας ἐκτιμήσει τήν ἀξία τοῦ θείου δώρου τῆς υἰείας καί τῆς ζωῆς, τῆς θυσίας καί τῆς παραίτησης ἀπό τά ἀτομικά δικαιώματα γιά χάρη τῆς ἀγάπης.

Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα ἀρχίζει. Ἰδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται. Ἰδού ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνῶ Ἐκεῖνος κατεβαίνει γιά νά σταυρωθῆ. Σήμερον κρεμᾶται ἐπί ξύλου. Ὑμνοῦμεν Σου Χριστέ τό Σωτήριον πάθος καί δοξάζομέν Σου τήν Ἀνάστασιν. Ἡ ἄκρα ταπείνωση τοῦ Σταυροῦ φέρνει τόν θρίαμβο τοῦ Βασιλέως τῆς δόξης. Καλόν ἀγῶνα, καλή συμπόρευση μέ τόν Χριστό στήν πανσωστική ὁδό τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως. Χρόνια πολλά! Καλή Ἀνάσταση!